

פרשת בהעלותך תש"פ
פסח שני

במדבר פרק ט, א-ב

(א) וַיְדַבֵּר יְקֻנָּק אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיית לְצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם בְּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר: (ב) וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַפֶּסַח בְּמוֹעֲדוֹ: ... (י) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה טָמֵא לְנַפְשׁוֹ אוֹ בְּדַרְדַּר רְחֻקָה לָכֶם אוֹ לְדַרְתֵיכֶם וַעֲשֵׂה פֶסַח לִיקְנָק:

רש"י

(א) **בחדש הראשון** - פרשה שבראש הספר לא נאמרה עד אייר, למדת שאין סדר מוקדם ומאוחר בתורה. ולמה לא פתח בזו, מפני שהוא גנותן של ישראל, שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא הקריבו אלא פסח זה בלבד:
(ב) **במועדו** - אף בשבת. במועדו אף בטומאה:

רמב"ן

(י) וטעם **בדרך רחקה** - כתב רש"י שהיה חוץ לאסקופת העזרה כל זמן השחיטה, והוא נרמז בנקוד כפי הדעת הזאת. ואני תמה עליו למה תפס לו שיטת רבי אליעזר, והנכון לתפוס בשיטתו של רבי עקיבא, מן המודיעים ולחוץ, וכן דעת האמוראים בגמרא (פסחים צג ב) דאמר עולא כל שאינו יכול ליכנס בשעת שחיטה. והוא פשוטו של מקרא, כי העומד בתחילת בין הערבים במקום שלא יגיע לעזרה בעת השחיטה דרך רחוקה היא לו ופטור. ויתכן שטעם הנקודה, שהיא דרך רחוקה לו בעשיית הפסח לא רחוקה ממש, ולכך חזר ואמר (בפסוק יג) ובדרך לא היה, ולא הזכיר "רחוקה": וצוה הכתוב לטמא ולמי שהיה בדרך רחוקה לעשות השני, והוא הדין והטעם לכל מי שלא עשה הראשון ואפילו במזיד שחייב לעשות השני כדברי רבותינו (פסחים שם). ולא הזכיר הכתוב אלא לומר שיעשו השני ברשות, ולמנוע הטמא מלעשות הראשון, אבל מי שהיה בדרך פטור מן הראשון ועושה השני, ואם רצה לצאת בראשון וצוה ושחטו עליו הורצה, דקיימא לן (שם צב ב) מיחס הוא דחס רחמנא עילויה ואי עביד תבא עליו ברכה. ויתכן שלכך הזכיר הכתוב "רחוקה", כי בדרך הקרובה בידו לעשות השני או הראשון, שישחטו ויזרקו עליו ויבא ויאכל לערב:

רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ה

[א] מי שהיה טמא בשעת שחיטת הפסח שאין שוחטין עליו, או שהיה בדרך רחוקה, או נאנס באונס אחר, או ששגג ולא הקריב בראשון, הרי זה מביא פסח בארבעה עשר לחדש השני בין הערבים, ושחיטת פסח זה מצות עשה בפני עצמו ודוחה את השבת שאין השני תשלומין לראשון אלא רגל בפני עצמו לפיכך חייבין עליו כרת.
[ב] כיצד מי ששגג או נאנס ולא הקריב בראשון אם הזיד ולא הקריב בשני חייב כרת, ואם שגג או נאנס אף בשני פטור, הזיד ולא הקריב בראשון הרי זה מקריב בשני, ואם לא הקריב בשני אף על פי ששגג הרי זה חייב כרת שהרי לא הקריב קרבן ה' במועדו והיה מזיד, אבל מי שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא עשה את הראשון, אף על פי שהזיד בשני אינו חייב כרת, שכבר נפטר בפסח ראשון מן הכרת.

תהלים פרק כה פסוק ח

טוֹב וַיִּשֶׁר יְקֻנָּק עַל כֵּן יוֹרָה חֲטָאִים בְּדַרְדַּר:

רש"י

טוב וישר ה' - וחפץ להצדיק בריותיו: **על כן יורה חטאים בדרך** - תשובה, ד"א יורה חטאים הרוצחים שנאמר תכין לך הדרך וגוי' (דברים י"ט) מקלט מקלט היה כתוב על פרשת דרכים כו' כדאיתא במכות:

פסיקתא דרב כהנא כד - שובה

[ז] טוב וישר י"י על כן יורה חטאים בדרך וגו' (תהלים כה, ח). שאלו לחכמה החוטא מהו עונשו, אמרה להם וחטאים תרדף רעה (משלי יג: כא). שאלו לנבואה החוטא מהו עונשו, אמרה להם הנפש החוטאת היא תמות (יתזקאל יח, ד). שאלו לתורה חוטא מהו עונשו, אמרה להם יביא אשם ויתכפר לו. שאלו להקב"ה החוטא מהו עונשו, א' להם יעשה תשובה ויתכפר לו, הדא היא דכת' טוב וישר י"י וגו' (תהלים כה, ח). א"ר פינחס למה הוא טוב שהוא ישר, למה הוא ישר שהוא טוב. על כן יורה חטאים בדרך (תהלים כ"ה), שהוא מורה לחטאים דרך שיעשו תשובה. לפיכך הושע מזהיר את ישראל ואוי' להם שובה ישראל (הושע שם י"ד).